

**XXV Liceum Ogólnokształcące
im. Stefana Żeromskiego
w Krakowie**

**Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania śródrocznych i
rocznych ocen klasyfikacyjnych
w roku szkolnym 2025/2026
Wiedza o społeczeństwie – zakres rozszerzony
Klasy: IV a, IVe**

Wiedza o społeczeństwie w zakresie rozszerzonym to przedmiot interdyscyplinarny korzystający z dorobku filozofii (antropologii filozoficznej, etyki), nauk społecznych (socjologii, nauk o polityce, nauk prawnych, nauk o polityce publicznej oraz elementów nauk: o administracji, o mediach, o poznaniu i komunikacji społecznej oraz psychologii) oraz nauk humanistycznych (etnologii i kulturoznawstwa).

Podstawa programowa wiedzy o społeczeństwie w zakresie rozszerzonym nawiązuje zarówno do nauczania tego przedmiotu w szkole podstawowej, jak i do wiedzy i umiejętności z zakresu przedmiotu historia i terazniejszość.”

Cele kształcenia – wymagania ogólne

Cele kształcenia przedmiotu wiedza o społeczeństwie w zakresie rozszerzonym w liceum ogólnokształcącym i technikum odpowiadają aspektom ludzkiej dojrzałości, do której prowadzi edukacja szkolna.

- I. W aspekcie stosunku do prawdy, stałego zmierzania do jej poznania i odróżniania od fałszu oraz ćwiczenia w rozpoznawaniu stopnia pewności i prawdopodobieństwa. Uczeń:
 - 1) ma rzetelną wiedzę o kulturowych, politycznych i gospodarczych aspektach życia społecznego, ze szczególnym odniesieniem do współczesności (przede wszystkim w odniesieniu do Polski, z uwzględnieniem aspektów międzynarodowych);
 - 2) odróżnia to, co trwałe, od tego, co zmienne, a także to, co uniwersalne, od tego, co partykularne i związane z tradycjami lokalnymi – w życiu narodów i państw, w pojęciach i doktrynach politycznych i prawnych, w kulturze życia codziennego, komunikacji społecznej i kulturze politycznej, w instytucjach międzynarodowych.
- II. W aspekcie stosunku do dobra, przyjęcia go jako głównego kryterium wartościowania moralnego, odróżniania go od zła oraz ćwiczenia w ocenie intencji i skutków według słuszności, pożytku i szkody. Uczeń:
 - 1) rozpoznaje to, co w życiu społecznym sprzyja rozwojowi człowieka, oraz przyczynia się do zachowania i pomnożenia dobra wspólnego w różnych społecznościach
 - 2) ocenia zjawiska życia społecznego w świetle ich związku z polską wspólnotą kulturową i polityczną („rzeczą pospolitą”) oraz z cywilizacją europejską inspirowaną przez wymagania racjonalności w poznaniu, dążenie do sprawiedliwości w prawach, ducha Ewangelii w obyczajach oraz staranie o harmonizowanie ładu i wolności.
- III. W aspekcie stosunku do życia, czyli osobistego zaangażowania, kształtowania zamierzeń według własnych pasji, zdolności oraz poczucia wspólnoty i służby. Uczeń:
 - 1) interesuje się życiem zbiorowym, wyraża gotowość do osobistego podejmowania zadań społecznych i zaangażowania obywatelskiego w duchu patriotyzmu jako mądrej miłości ojczyzny ukształtowanej w tradycji Rzeczypospolitej;
 - 2) rozumie znaczenie cnót indywidualnych i społecznych, harmonii praw i obowiązków, wolności i odpowiedzialności, szczęścia osobistego i rozwoju ludzkich wspólnot oraz sprawiedliwych praw i roztropnej polityki;
 - 3) buduje własne wypowiedzi na temat zagadnień życia społecznego, formułuje oceny i je uzasadnia, uczestniczy w debacie – z myślą o własnym rzetelnym i twórczym udziale w życiu publicznym

Temat lekcji	Zagadnienia	ocena dopuszczający Uczeń:	ocena dostateczny Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	ocena dobry Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	ocena bardzo dobry Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	ocena celujący Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
Rozdział I. Świat po 1989 r.						
1. Współczesne stosunki międzynarodowe	<ul style="list-style-type: none"> ▪ strony stosunków międzynarodowych ▪ prawo międzynarodowe publiczne ▪ ład międzynarodowy ▪ mocarstwo ▪ strategiczne zasoby naturalne ▪ globalizacja 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady: <ul style="list-style-type: none"> – stron/podmiotów stosunków międzynarodowych, – współczesnych państw postrzeganych jako mocarstwa, – czynników wpływających na kształt współczesnych stosunków międzynarodowych, – strategicznych zasobów naturalnych; ▪ rozpoznaje we współczesnym świecie przejawy procesu globalizacji. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia podstawowe: <ul style="list-style-type: none"> – strony/podmioty stosunków międzynarodowych, – zasady prawa międzynarodowego publicznego, – źródła prawa międzynarodowego, – wskaźniki opisujące pozycję ekonomiczną państwa we współczesnym świecie; ▪ rozpoznaje sytuacje, w których dochodzi do łamania podstawowych zasad prawa międzynarodowego; ▪ na wybranym przykładzie wskazuje polityczne, gospodarcze, kulturowe i społeczne uwarunkowania współczesnych stosunków międzynarodowych; ▪ podaje przykłady zależności pomiędzy procesem globalizacji a kształtem 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia: <ul style="list-style-type: none"> – na czym polegają podstawowe zdolności podmiotów prawa międzynarodowego, – jakim rodzajem podmiotu prawa międzynarodowego są: państwo, organizacja międzynarodowa, naród; ▪ wyjaśnia termin „ład międzynarodowy”; ▪ wykazuje, na wybranych przykładach, złożoność i wielopłaszczyznowość współczesnych stosunków międzynarodowych; ▪ wyjaśnia przyczyny i konsekwencje współzależności państw we współczesnym środowisku międzynarodowym; ▪ podaje przykłady zależności pomiędzy globalnymi zasobami surowców strategicznych a kształtem 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia specyfikę nietypowych podmiotów prawa międzynarodowego, np. quasipañstw; ▪ porównuje typy ładów międzynarodowych; ▪ omawia wpływ mocarstw na charakter ładu międzynarodowego; ▪ opisuje rolę surowców strategicznych w kształtowaniu współczesnych stosunków międzynarodowych; ▪ wyjaśnia przyczyny i konsekwencje łamania podstawowych zasad prawa międzynarodowego; ▪ uzasadnia konieczność przestrzegania we współczesnym świecie zasad prawa międzynarodowego; ▪ rozwiązuje złożone, otwarte typy zadań, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dokonuje krytycznej analizy wybranych problemów wielopłaszczyznowości i złożoności współczesnych stosunków międzynarodowych oraz zasad prawa międzynarodowego publicznego; ▪ samodzielnie opracowuje, analizuje i prezentuje materiały dotyczące wielopłaszczyznowości i złożoności współczesnych stosunków międzynarodowych oraz zasad prawa międzynarodowego publicznego; ▪ organizuje debatę dotyczącą współczesnych stosunków międzynarodowych oraz aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.

			<p>współczesnych stosunków międzynarodowych;</p> <ul style="list-style-type: none"> wyciąga wnioski z prostych materiałów źródłowych odnoszących się do stosunków międzynarodowych [źródła: narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne]. 	<p>współczesnych stosunków międzynarodowych;</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie podstawowych zasad prawa międzynarodowego publicznego; analizuje materiały źródłowe dotyczące stosunków międzynarodowych, w tym porównuje i ocenia źródła narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne. 	<p>stosunków międzynarodowych.</p>	
<p>2. System jałtański</p>	<ul style="list-style-type: none"> konferencja w Jałcie zimna wojna pierestrojka Jesień Narodów rozpad ZSRS koncepcja „końca historii” 	<ul style="list-style-type: none"> określa, w jakich latach obowiązywał ład jałtański oraz trwała zimna wojna; rozpoznaje przejawy dominacji ZSRS w Europie Środkowej; podaje przykłady wydarzeń międzynarodowych związanych z przełomem 1989 r. w Polsce oraz w Europie Środkowej. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia międzynarodowe uwarunkowania mające wpływ na funkcjonowanie państwa polskiego po II wojnie światowej; wskazuje podstawowe podmioty prawa międzynarodowego zaangażowane w konflikt nazywany zimną wojną; określa, kto wygrał zimną wojnę; podaje wydarzenia międzynarodowe związane z przełomem 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje sytuację geopolityczną państwa polskiego po II wojnie światowej; omawia wpływ uwarunkowań międzynarodowych na przełom 1989 r. w Polsce oraz w Europie Środkowej; wyjaśnia uwarunkowania międzynarodowe zakończenia zimnej wojny; wymienia i lokalizuje na mapie zmiany geopolityczne, które zaszły w Europie 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje przyczyny i skutki zmian zachodzących w latach 80. i 90. XX w., ocenia te zmiany oraz przedstawia wynikające z nich szanse i zagrożenia dla stabilności politycznej Polski i Europy Środkowej; ocenia trafność poglądów prezentowanych przez Francisca Fukuyamę; wymienia i lokalizuje na mapie zmiany geopolityczne, które zaszły w Europie i Azji 	<ul style="list-style-type: none"> dokonyuje krytycznej analizy wybranych problemów związanych z okresem zimnej wojny oraz zmianami zachodzącymi w Europie Środkowej w latach 80. i 90. XX w.; samodzielnie opracowuje, analizuje i prezentuje materiały dotyczące okresu zimnej wojny oraz zmian zachodzących w Europie Środkowej w latach 80. i 90. XX w.;

			<p>1989 r. w Polsce oraz w Europie Środkowej;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia przemiany zachodzące w ZSRS i na obszarze byłego ZSRS w latach 80. i 90. XX w.; ▪ przedstawia rolę Jana Pawła II, Michaiła Gorbaczowa i Ronalda Reagana w procesie zmian zachodzących w Europie Środkowej w latach 80. i 90. XX w.; ▪ prawidłowo posługuje się terminami: „zimna wojna”, „pierestrojka”, „koniec historii”, „demokracja bez wartości”; ▪ wymienia i lokalizuje na mapie zmiany geopolityczne, które zaszły w latach 80. i 90. XX w. w bezpośrednim sąsiedztwie państwa polskiego; ▪ wymienia nadzieje i obawy towarzyszące zmianom w Europie Środkowej w latach 80. i 90. XX w.; ▪ podaje podstawowe założenia koncepcji Francisa Fukuyamy, opublikowanej 	<p>na przełomie XX i XXI w.;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ocenia rolę Jana Pawła II, Michaiła Gorbaczowa i Ronalda Reagana w procesie zmian zachodzących w Europie Środkowej w latach 80. i 90. XX w.; ▪ wyjaśnia terminy: „koniec historii”, „demokracja bez wartości”; ▪ analizuje materiały źródłowe dotyczące zmian w Europie Środkowej w latach 80. i 90. XX w., w tym porównuje i ocenia źródła narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne. 	<p>w latach 80. i 90. XX w.;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ omawia uwarunkowania zmian w Europie Środkowej w latach 80. i 90. XX w. oraz nadzieje i obawy temu towarzyszące; ▪ rozwiązuje złożone, otwarte typy zadań, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący zmian zachodzących w Europie Środkowej w latach 80. i 90. XX w. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ organizuje debatę na temat uwarunkowań i skutków zimnej wojny oraz zmian w Europie Środkowej w latach 80. i 90. XX w., a także aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.
--	--	--	---	--	---	---

			<p>w tekście <i>Koniec historii</i>;</p> <ul style="list-style-type: none"> wyciąga wnioski z prostych materiałów źródłowych odnoszących się do zmian w Europie Środkowej w latach 80. i 90. XX w. [źródła: narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne]. 			
<p>3. Globalny układ sił</p>	<ul style="list-style-type: none"> Organizacja Narodów Zjednoczonych Organizacja Paktu Północnoatlantyckiego ewolucja ładu światowego Chiny w XXI w. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia cele działania ONZ i NATO; podaje przykłady zmian, które dokonały się w ładzie światowym na przełomie XX i XXI w., ze szczególnym uwzględnieniem Rosji, USA i Chin. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia uwarunkowania powstania ONZ i NATO; charakteryzuje główne organy ONZ [cele i formy działania]; wymienia formy aktywności NATO we współczesnym świecie; podaje przykłady konfliktów i innych wydarzeń politycznych, które miały istotny wpływ na charakter współczesnego ładu światowego; wyciąga wnioski z prostych materiałów źródłowych odnoszących się do współczesnego ładu światowego [źródła: 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje i uzasadnia własne stanowisko w sporze o rolę ONZ i NATO we współczesnym świecie; prawidłowo posługuje się terminem „kolektywna obrona”; charakteryzuje rozwój terytorialny NATO ze szczególnym uwzględnieniem państw postkomunistycznych; podaje cechy współczesnego ładu światowego; charakteryzuje uwarunkowania współczesnej pozycji ekonomicznej i politycznej Chin; 	<ul style="list-style-type: none"> dokonuje krytycznej analizy wybranych form działania ONZ i NATO, w tym misji pokojowych; charakteryzuje ewolucję celów i form działania NATO; formułuje i uzasadnia własne stanowisko w sporze o rolę polityczną i ekonomiczną Chin we współczesnym świecie; rozwiązuje złożone, otwarte typy zadań, w których wykorzystano materiałów źródłowy dotyczący współczesnego ładu światowego. 	<ul style="list-style-type: none"> dokonuje krytycznej analizy wybranych problemów związanych z ONZ, NATO lub rolą Chin w XXI w.; samodzielnie opracowuje, analizuje i prezentuje materiały poświęcone ONZ, NATO lub roli Chin/Rosji/USA w XXI w.; organizuje debatę dotyczącą ONZ, NATO lub roli Chin/Rosji/USA w XXI w. oraz aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.

			narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne].	<ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje materiały źródłowe dotyczące współczesnego ładu światowego, w tym porównuje i ocenia źródła narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne. 		
4. Konflikty na świecie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ konflikt międzynarodowy ▪ konflikt etniczny ▪ ludobójstwo ▪ wojna hybrydowa ▪ cyberwojna 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady: – zbrodni ludobójstwa we współczesnym świecie, – wojny hybrydowej i cyberwojny; ▪ wymienia cechy wojny hybrydowej i cyberwojny. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje cechy zbrodni określanej mianem ludobójstwa; ▪ wymienia uwarunkowania ludobójstwa dokonanego w Srebrenicy i Rwandzie; ▪ rozpoznaje formy i metody prowadzenia wojny hybrydowej i cyberwojny; ▪ podaje przykłady konfliktów z wykorzystaniem wojny hybrydowej i cyberwojny; ▪ podaje przykłady konfliktów etnicznych we współczesnym świecie; ▪ wyciąga wnioski z prostych materiałów źródłowych odnoszących się do konfliktów na świecie [źródła: narracyjne, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ charakteryzuje formy, metody, narzędzia walki oraz sposoby prowadzenia wojny hybrydowej i cyberwojny; ▪ wyjaśnia różnicę pomiędzy cyberwojną a wojną informacyjną; ▪ prawidłowo posługuje się terminami: „secesja”, „separatyzm”, „czystki etniczne”, ▪ na wybranych przykładach omawia przyczyny, uwarunkowania i przejawy współczesnych konfliktów etnicznych; ▪ wyjaśnia reakcję wspólnot międzynarodowych na poszczególne konflikty we współczesnym świecie; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje współczesne konflikty na świecie w świetle prawa międzynarodowego; ▪ wyciąga wnioski dotyczące konsekwencji współczesnych konfliktów międzynarodowych, w tym stosowania narzędzi/metod/form wojny hybrydowej i cybernetycznej; ▪ rozwiązuje złożone, otwarte typy zadań, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący konfliktów na świecie. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dokonuje krytycznej analizy wybranych problemów związanych ze współczesnymi konfliktami międzynarodowymi; ▪ samodzielnie opracowuje, analizuje i prezentuje materiały poświęcone konfliktom międzynarodowym; ▪ organizuje debatę dotyczącą współczesnych konfliktów międzynarodowych oraz aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.

			normatywne, statystyczne, ikonograficzne].	<ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje materiały źródłowe dotyczące konfliktów na świecie, w tym porównuje i ocenia źródła narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne. 		
Rozdział II. Unia Europejska						
1. Integracja europejska	<ul style="list-style-type: none"> ▪ integracja europejska ▪ Unia Europejska ▪ państwa członkowskie UE 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje rok powstania Unii Europejskiej; ▪ wymienia główne akty prawa pierwotnego Unii Europejskiej; ▪ wskazuje sąsiadów Polski będących członkami Unii Europejskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia główne etapy integracji europejskiej po II wojnie światowej; ▪ podaje rok podpisania traktatu lizbońskiego; ▪ wymienia i lokalizuje na mapie państwa członkowskie Unii Europejskiej; ▪ wymienia główne postanowienia traktatu z Maastricht oraz traktatu lizbońskiego; ▪ prawidłowo posługuje się terminem „wspólny rynek”; ▪ wyciąga wnioski z prostych materiałów źródłowych odnoszących się do Unii Europejskiej [źródła: narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne]. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia wpływ zimnej wojny na proces integracji europejskiej; ▪ charakteryzuje założenia planu Schumana; ▪ omawia cele trzech wspólnot europejskich powstałych w latach 50. XX w.; ▪ charakteryzuje znaczenie <i>Karty praw podstawowych Unii Europejskiej</i>; ▪ analizuje materiały źródłowe dotyczące Unii Europejskiej, w tym porównuje i ocenia źródła narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ charakteryzuje ewolucję celów i form współpracy wspólnot europejskich / Unii Europejskiej; ▪ porównuje założenia traktatu z Maastricht oraz traktatu lizbońskiego; ▪ charakteryzuje uwarunkowania akcesji poszczególnych państw członkowskich do Unii Europejskiej; ▪ przedstawia ewolucję charakteru prawnego wspólnot europejskich / Unii Europejskiej; ▪ rozwiązuje złożone, otwarte typy zadań, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący Unii Europejskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dokonuje krytycznej analizy wybranych problemów związanych z integracją europejską; ▪ samodzielnie opracowuje, analizuje i prezentuje materiały dotyczące integracji europejskiej; ▪ organizuje debatę dotyczącą integracji europejskiej oraz aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.

2. Instytucje Unii Europejskiej	<ul style="list-style-type: none"> ▪ kompetencje Unii Europejskiej ▪ Rada Europejska ▪ Parlament Europejski ▪ Komisja Europejska ▪ Rada Unii Europejskiej ▪ Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej ▪ Europejski Bank Centralny ▪ Europejski Trybunał Obrachunkowy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia główne instytucje Unii Europejskiej; ▪ rozpoznaje zadania i formy działania Rady Europejskiej, Rady Unii Europejskiej, Komisji Europejskiej, oraz Parlamentu Europejskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przedstawia kwestię legitymizacji głównych instytucji Unii Europejskiej; ▪ charakteryzuje zasady funkcjonowania, cele i formy działania głównych instytucji Unii Europejskiej; ▪ wymienia największe siły polityczne reprezentowane aktualnie w Parlamencie Europejskim; ▪ wyciąga wnioski z prostych materiałów źródłowych odnoszących się do instytucji Unii Europejskiej [źródła: narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne]. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ porównuje sposób legitymizacji głównych instytucji Unii Europejskiej; ▪ charakteryzuje zależności pomiędzy Komisją, Radą Unii Europejskiej i Parlamentem Europejskim, np. w procesie legislacyjnym; ▪ charakteryzuje status prawny eurodeputowanych; ▪ podaje imiona i nazwiska aktualnych przywódców Unii Europejskiej [przewodniczących: Rady Europejskiej, Komisji Europejskiej, Parlamentu Europejskiego]; ▪ analizuje materiały źródłowe dotyczące instytucji Unii Europejskiej, w tym porównuje i ocenia źródła narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ porównuje pozycję ustrojową głównych instytucji Unii Europejskiej; ▪ dokonuje krytycznej analizy funkcjonowania głównych instytucji Unii Europejskiej; ▪ rozwiązuje złożone, otwarte typy zadań, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący instytucji Unii Europejskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dokonuje krytycznej analizy wybranych problemów dotyczących instytucji/organów Unii Europejskiej; ▪ samodzielnie opracowuje, analizuje i prezentuje materiały poświęcone instytucjom UE; ▪ organizuje debatę dotyczącą instytucji/organów Unii Europejskiej oraz aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.
3. Funkcjonowanie Unii Europejskiej	<ul style="list-style-type: none"> ▪ unia gospodarcza i walutowa ▪ dochody i wydatki Unii Europejskiej 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady: <ul style="list-style-type: none"> – źródeł dochodów Unii Europejskiej, – funduszy europejskich. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia główne: <ul style="list-style-type: none"> – źródła dochodów UE, – kierunki wydatków UE, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia zasady i cele funkcjonowania: <ul style="list-style-type: none"> – jednolitego rynku europejskiego oraz 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia i ocenia europejską politykę kontroli granicznej, azylu i imigracji; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dokonuje krytycznej analizy wybranych problemów związanych z funkcjonowaniem

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości ▪ wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa ▪ polityka spójności ▪ fundusze europejskie ▪ polityki sektorowe 		<p>– zasady tworzenia budżetu unijnego;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wskazuje główne cele europejskiej polityki gospodarczej, walutowej i spójności; ▪ podaje przykłady działalności Unii Europejskiej w wybranych politykach sektorowych w wymiarze regionalnym i ogólnopolskim; ▪ wymienia główne fundusze Unii Europejskiej; ▪ wyciąga wnioski z prostych materiałów źródłowych odnoszących się do funkcjonowania Unii Europejskiej [źródła: narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne]. 	<p>wspólnej polityki walutowej,</p> <p>– wspólnej polityki zagranicznej, bezpieczeństwa i sprawiedliwości;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia pozytywne i negatywne aspekty funkcjonowania unijnej polityki gospodarczej i walutowej; ▪ charakteryzuje rolę Komisji, Rady i Parlamentu Europejskiego w procedurze uchwalania i realizacji budżetu Unii Europejskiej; ▪ analizuje materiały źródłowe dotyczące funkcjonowania Unii Europejskiej, w tym porównuje i ocenia źródła narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ charakteryzuje główne problemy i wyzwania stojące przed Unią Europejską w sferze wymiaru sprawiedliwości, spraw wewnętrznych, polityki zagranicznej, bezpieczeństwa i obrony; ▪ dokonuje analizy założeń i realizacji europejskiej polityki spójności; ▪ wyjaśnia globalną rolę Unii Europejskiej; ▪ rozwiązuje złożone, otwarte typy zadań, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący funkcjonowania Unii Europejskiej. 	<p>Unii Europejskiej, w tym z kształtowaniem poszczególnych polityk sektorowych;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ samodzielnie opracowuje, analizuje i prezentuje materiały poświęcone funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w tym poszczególnym politykom sektorowym; ▪ organizuje debatę dotyczącą funkcjonowania Unii Europejskiej oraz aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.
4. UE wobec problemów globalnych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zmiany klimatu ▪ polityka klimatyczna ▪ problemy transgraniczne ▪ polityka rozwojowa ▪ pomoc humanitarna ▪ misje i operacje Unii Europejskiej 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady: <ul style="list-style-type: none"> – działań Unii Europejskiej w stosunku do globalnych problemów klimatycznych, – misji i operacji Unii Europejskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia główne założenia, cele i narzędzia europejskiej polityki: <ul style="list-style-type: none"> – klimatycznej oraz transformacji energetycznej, – transgranicznej oraz humanitarnej; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ konstruuje lub przytacza argumenty w sporze na temat europejskiej polityki: <ul style="list-style-type: none"> – klimatycznej oraz transformacji energetycznej Unii Europejskiej, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ocenia zasadność i skuteczność wybranych misji i operacji Unii Europejskiej; ▪ wyjaśnia różnicę pomiędzy europejską polityką rozwojową i humanitarną; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dokonuje krytycznej analizy wybranych problemów związanych z polityką Unii Europejskiej wobec problemów globalnych; ▪ samodzielnie opracowuje, analizuje

			<ul style="list-style-type: none"> ▪ prawidłowo posługuje się terminami: „neutralność klimatyczna”, „odnawialne źródła energii”, „transformacja energetyczna”; ▪ wyciąga wnioski z prostych materiałów źródłowych odnoszących się do polityki Unii Europejskiej wobec problemów globalnych [źródła: narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne]. 	<p>– transgranicznej i humanitarnej;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ omawia zasady funkcjonowania europejskiej polityki rozwojowej; ▪ charakteryzuje wybrane misje i operacje Unii Europejskiej; ▪ analizuje materiały źródłowe dotyczące polityki Unii Europejskiej wobec problemów globalnych, w tym porównuje i ocenia źródła narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozwiązuje złożone, otwarte typy zadań, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący polityki Unii Europejskiej wobec problemów globalnych. 	<p>i prezentuje materiały poświęcone polityce Unii Europejskiej wobec problemów globalnych;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ organizuje debatę na temat polityki Unii Europejskiej wobec problemów globalnych oraz aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.
--	--	--	--	--	---	--

Rozdział III. Polska na arenie międzynarodowej

<p>1. Polska polityka zagraniczna</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dyplomacja ▪ ambasada ▪ urząd konsularny ▪ polityka zagraniczna III Rzeczypospolitej Polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wskazuje główne organy władzy kierujące polską polityką zagraniczną; ▪ wymienia główne zadania ambasad i konsulatów; ▪ wymienia główne założenia polskiej polityki zagranicznej w XXI w. i podaje przykłady ich realizacji. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia termin „racja stanu”; ▪ charakteryzuje cele, instrumenty i treści polskiej polityki zagranicznej III RP; ▪ wymienia główne różnice dotyczące polskiej polityki zagranicznej na początku lat 90. i współcześnie; ▪ wyciąga wnioski z prostych materiałów źródłowych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ uzasadnia konieczność kierowania się racją stanu w kształtowaniu polskiej polityki zagranicznej; ▪ porównuje status prawny, strukturę i zadania ambasad i konsulatów; ▪ charakteryzuje uwarunkowania polskiej polityki zagranicznej w okresie komunistycznym; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ charakteryzuje, w ujęciu dynamicznym, uwarunkowania polskiej polityki zagranicznej od lat 90. XX w., z uwzględnieniem przystąpienia Polski do struktur UE i NATO; ▪ rozwiązuje złożone, otwarte typy zadań, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dokonuje krytycznej analizy wybranych problemów związanych z polityką zagraniczną III RP; ▪ samodzielnie opracowuje, analizuje i prezentuje materiały dotyczące polityki zagranicznej III RP; ▪ organizuje debatę na temat polityki zagranicznej III RP oraz aktywnie uczestniczy
--	--	---	--	---	---	---

			<p>odnoszących się do polityki zagranicznej III RP [źródła: narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne].</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dokonuje krytycznej analizy celów, instrumentów i treści polskiej polityki zagranicznej od lat 90. XX w.; ▪ analizuje materiały źródłowe dotyczące polityki zagranicznej III RP, w tym porównuje i ocenia źródła narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne. 	<p>polityki zagranicznej III RP.</p>	<p>w zainicjowanej dyskusji.</p>
<p>2. Polska w NATO</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ droga Polski do NATO ▪ założenia polskiej polityki na forum NATO ▪ Bukaresztańska Dziewiątka ▪ struktury NATO w Polsce ▪ Polska w misjach NATO 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje rok wejścia Polski do NATO, ▪ rozwija skrót NATO; ▪ wymienia przykłady: – udziału wojsk polskich w misjach NATO, – korzyści wynikających z członkostwa Polski w NATO. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne wejścia Polski do NATO; ▪ posługuje się terminem „flanka wschodnia NATO”; ▪ wyciąga wnioski z prostych materiałów źródłowych odnoszących się do funkcjonowania Polski w strukturach euroatlantyckich [źródła: narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne]. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia założenia polskiej polityki na forum NATO; ▪ wyjaśnia, w jaki sposób wejście Polski do NATO wpływa na bezpieczeństwo naszego państwa; ▪ charakteryzuje udział Polski w operacji NATO w Afganistanie; ▪ konstruuje lub przytacza argumenty w sporze dotyczącym skutków wejścia Polski do NATO; ▪ analizuje materiały źródłowe dotyczące funkcjonowania Polski w strukturach euroatlantyckich, w tym porównuje 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ charakteryzuje struktury NATO w Polsce; ▪ podaje przykłady form/platform współpracy w ramach NATO, np. Bukaresztańska Dziewiątka; ▪ ocenia zasadność i skuteczność wybranych misji i operacji NATO z udziałem wojsk polskich; ▪ ocenia pozycję Polski w NATO; ▪ rozwiązuje złożone, otwarte typy zadań, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dokonuje krytycznej analizy wybranych problemów związanych z przystąpieniem Polski do struktur euroatlantyckich; ▪ samodzielnie opracowuje, analizuje i prezentuje materiały dotyczące uwarunkowań i skutków przystąpienia Polski do struktur euroatlantyckich; ▪ organizuje debatę na temat pozytywnych i negatywnych aspektów przystąpienia Polski do struktur euroatlantyckich oraz aktywnie uczestniczy

				i ocenia źródła narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne.	funkcjonowania Polski w strukturach euroatlantycznych.	w zainicjowanej dyskusji.
3. Polska w Unii Europejskiej	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Polska w Unii Europejskiej ▪ Polacy w Parlamencie Europejskim ▪ transformacja energetyczna w Polsce ▪ fundusze Unii Europejskiej w Polsce ▪ obywatelstwo unijne 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia rok, w którym Polska przystąpiła do Unii Europejskiej; ▪ podaje przykłady: <ul style="list-style-type: none"> – wykorzystania funduszy unijnych w środowisku lokalnym, – korzyści wynikających z posiadania obywatelstwa unijnego. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne wejścia Polski do Unii Europejskiej; ▪ wymienia polskie ugrupowania polityczne reprezentowane aktualnie w Parlamencie Europejskim; ▪ charakteryzuje wielkość polskiej reprezentacji w Parlamencie Europejskim w stosunku do reprezentacji innych państw; ▪ podaje imiona i nazwiska polskich polityków pełniących kluczowe funkcje w instytucjach Unii Europejskiej; ▪ wymienia prawa obywatela Unii Europejskiej; ▪ odszukuje informacje na temat pozytywnych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ charakteryzuje przebieg i formy transformacji energetycznej w Polsce i polskiej polityki klimatycznej w kontekście polityki unijnej; ▪ zajmuje i uzasadnia stanowisko w sporze dotyczącym konsekwencji członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej; ▪ analizuje informacje dotyczące wykorzystania w Rzeczypospolitej Polskiej funduszy europejskich; ▪ analizuje materiały źródłowe dotyczące funkcjonowania Polski w Unii Europejskiej, w tym porównuje i ocenia źródła narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ charakteryzuje i ocenia pozycję Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej, w tym działania w ramach ostatniej prezydencji Polski; ▪ przedstawia pozytywne i negatywne aspekty europeizacji polskiej polityki zagranicznej; ▪ przedstawia i ocenia wybrane inicjatywy Polski w ramach Unii Europejskiej, np. Partnerstwo Wschodnie; ▪ rozwiązuje złożone, otwarte typy zadań, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący funkcjonowania Polski w strukturach Unii Europejskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dokonuje krytycznej analizy wybranych problemów związanych z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej; ▪ samodzielnie opracowuje, analizuje i prezentuje materiały dotyczące funkcjonowania Polski w strukturach Unii Europejskiej; ▪ organizuje debatę na temat skutków akcesu Polski do Unii Europejskiej oraz aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.

			<p>i negatywnych aspektów członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ odszukuje informacje na temat wykorzystania funduszy europejskich w Rzeczypospolitej Polskiej; ▪ przedstawia stanowisko Polski w unijnej debacie o transformacji energetycznej i polityce klimatycznej; ▪ wyciąga wnioski z prostych materiałów źródłowych odnoszących się do funkcjonowania Polski w strukturach Unii Europejskiej [źródła: narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne]. 			
<p>4. Relacje z sąsiadami i współpraca regionalna</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ stosunki z państwami sąsiadującymi ▪ Inicjatywa Trójmorza ▪ Grupa Wyszehradzka 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia: <ul style="list-style-type: none"> – sąsiadów Polski; – główne polityczne i historyczne uwarunkowania relacji z Niemcami i Rosją; – państwa członkowskie Grupy Wyszehradzkiej. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ charakteryzuje uwarunkowania polityczne, historyczne i ekonomiczne relacji z sąsiadami; ▪ lokalizuje na mapie ideę współpracy w ramach Trójmorza; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ocenia aktywność Polski i założenia współpracy w ramach Inicjatywy Trójmorza i Grupy Wyszehradzkiej; ▪ konstruuje lub przytacza argumenty w sporze dotyczącym 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zajmuje i uzasadnia stanowisko w sporze dotyczącym polskiej polityki w stosunku do Niemiec, Rosji, Białorusi i Ukrainy oraz pozostałych sąsiadów Polski; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dokonuje krytycznej analizy wybranych problemów związanych z relacjami Rzeczypospolitej Polskiej z sąsiadami i współpracą regionalną;

			<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady form współpracy w ramach Inicjatywy Trójmorza i Grupy Wyszehradzkiej; ▪ wyciąga wnioski z prostych materiałów źródłowych odnoszących się do relacji Rzeczypospolitej Polskiej z sąsiadami i współpracy regionalnej [źródła: narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne]. 	<p>polityki polskiej w stosunku do Niemiec, Rosji, Białorusi i Ukrainy;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje materiały źródłowe dotyczące relacji Rzeczypospolitej Polskiej z sąsiadami i współpracy regionalnej, w tym porównuje i ocenia źródła narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozwiązuje złożone, otwarte typy zadań, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący relacji Rzeczypospolitej Polskiej z sąsiadami i współpracy regionalnej. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ samodzielnie opracowuje, analizuje i prezentuje materiały dotyczące relacji Rzeczypospolitej Polskiej z sąsiadami i współpracy regionalnej; ▪ organizuje debatę na temat relacji Rzeczypospolitej Polskiej z sąsiadami i współpracy regionalnej oraz aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.
<p>5. Polska wobec problemów współczesnego świata</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ aktywność Polski w ONZ, OBWE, OECD ▪ polska pomoc rozwojowa ▪ polska pomoc humanitarna 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozwija skróty OBWE, OECD; ▪ podaje przykład: – polskiej pomocy humanitarnej i rozwojowej, – polskiej organizacji humanitarnej działającej w przestrzeni międzynarodowej. 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia główne cele i zadania OBWE i OECD; • charakteryzuje przykłady aktywności Polski w ramach ONZ, w tym misji pokojowych; • charakteryzuje aktywność wybranej polskiej organizacji humanitarnej działającej w przestrzeni międzynarodowej; • wyciąga wnioski z prostych materiałów źródłowych odnoszących się do 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia zasadność i skuteczność udziału wojsk polskich w wybranej misji pokojowej ONZ; • ocenia zasadność i skuteczność działań podejmowanych przez wybraną polską organizację humanitarną w przestrzeni międzynarodowej; • analizuje materiały źródłowe dotyczące stanowiska Polski wobec problemów współczesnego świata, w tym porównuje 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje i ocenia aktywność polskich organizacji humanitarnych; • rozwiązuje złożone, otwarte typy zadań, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący stanowiska Polski wobec problemów współczesnego świata. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dokonuje krytycznej analizy wybranych problemów związanych ze stanowiskiem Polski wobec problemów współczesnego świata; ▪ samodzielnie opracowuje, analizuje i prezentuje materiały dotyczące stanowiska Polski wobec problemów współczesnego świata; ▪ organizuje debatę na temat stanowiska Polski wobec problemów współczesnego świata oraz aktywnie

			stanowiska Polski wobec problemów współczesnego świata [źródła: narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne].	i ocenia źródła narracyjne, normatywne, statystyczne, ikonograficzne.		uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.
--	--	--	--	---	--	--